Bijlage 4 – Reflectie op de vragen van de commissie SZW naar aanleiding van het literatuuronderzoek van de staf van de commissie SZW

In haar procedurevergadering van 13 oktober jl. heeft de vaste commissie voor SZW besloten om het kabinet te vragen een reactie te geven op het literatuuronderzoek op het terrein van arbeidsmigratie dat door de staf van de commissie SZW is uitgevoerd[1]. Naast een algemene reflectie, wenst de commissie SZW in het bijzonder een reactie op enkele specifieke vragen.[2]

Het kabinet is de staf van de commissie SZW zeer erkentelijk voor het rapport met een overzicht van maatregelen in andere EU-lidstaten om grip te krijgen op arbeidsmigratie en de huisvesting van arbeidsmigranten. Veel van de in het rapport genoemde lessen sluiten aan bij het beleid dat in gang is gezet of in voorbereiding is, zoals de Wet goed verhuurderschap, een verbod op het ter beschikking stellen van arbeidskrachten in de vleesketen[3] en het verbeteren van de informatievoorziening dat het kabinet via Work in NL vormgeeft. Onderstaand gaat het kabinet in op de specifieke vragen die gesteld zijn vanuit de commissie.

1. *Welke conclusies trekt het kabinet uit het literatuuronderzoek ten aanzien van de voorgenomen maatregelen uit het coalitieakkoord om te sturen op arbeidsmigratie en misstanden aan te pakken?*

Zoals gezegd komen in het literatuuronderzoek veel van de aanbevelingen terug die in deze brief zijn toegelicht. Dit geldt in het bijzonder voor de controle op werkgevers en arbeidsvoorwaarden, huisvesting, detachering van derdelanders en digitalisering en informatievoorziening. Ook andere rapporten geven aanbevelingen op vergelijkbare thema's. Het kabinet concludeert hieruit dat onze beleidsinzet zich op de juiste onderwerpen focust en dat het tegelijk van groot belang blijft om te zoeken naar verbeteringen. Daarbij kijken we ook naar de aanpak van arbeidsmigratie in andere landen, zowel binnen als buiten de EU, en betrekken we de geleerde lessen uit eerdere rapporten, zoals die uit het rapport van de Kamerstaf.

2. *Klopt het dat sturen van instroom via quota derdelanders alleen mogelijk is binnen de sector seizoensarbeid? Is het daarbij mogelijk lagere toelatingsquota voor seizoensarbeiders uit derde landen toe te passen? (paragraaf 4.1 literatuuronderzoek grip op arbeidsmigratie, p.16)*

Voor seizoenswerk geldt een werkvergunningplicht. Onderdeel van die werkvergunningaanvraag is de toets op prioriteit genietend aanbod. Omdat er voldoende aanbod is van seizoenswerkers binnen de EU, worden er in de praktijk geen vergunningen afgegeven aan mensen vanuit buiten de EU. Het stellen van een quotum voor deze groep is mogelijk, maar heeft daarom geen toegevoegde waarde. Het beperken van het aantal seizoenswerkers van binnen de EU, dan wel derdelanders die worden gedetacheerd vanuit een EU-lidstaat, stuit op Europese regels voor vrij verkeer van personen en diensten[4].

Het kabinet voert via de Talentstrategie beleid om bedrijven slimmer, innovatiever en productiever te laten werken, zodat zij minder afhankelijk zijn van goedkope arbeid. Het kabinet wil arbeidsmigratie veel gerichter sturen op kwaliteit, met de nadruk op domeinen die cruciaal zijn voor onze toekomstige welvaart. Wettelijk is het mogelijk dat voor bepaalde categorieën van werkzaamheden een quotum wordt ingesteld. Op dit moment wordt deze mogelijkheid niet toegepast. In het kader van de pilot vakkrachten wordt wel verkend of een quotum wenselijk is, om zo te zorgen dat de druk op maatschappelijke voorzieningen niet te groot wordt. Bij het stellen van quota moet worden meegewogen dat werkgevers afhankelijk zijn van hoe veel vergunningen in die categorie al zijn afgegeven ("wie het eerst komt, die het eerst maalt").

---

[1] Staf commissie SZW, Grip op arbeidsmigratie: een literatuuronderzoek naar maatregelen in Europese landen (2026).

[2] Kabinetsreactie kennisthema Arbeidsmigratie | Tweede Kamer der Staten-Generaal.

[3] Voor werkzaamheden rond het slachten, verwerken, koelen en verpakken van vlees.

[4] Voorlichting over het reguleren van vrij verkeer van personen en diensten. | Raad van State.

3. *Kan de minister toelichten in welke situaties gebruik gemaakt kan worden van werkvergunningen voor arbeidsmigranten?*

In het onderzoek van de Kamerstaf wordt meermaals gerefereerd aan seizoensarbeid. Specifiek heeft de Tweede Kamer verzocht om informatie over de situaties waarin we gebruik kunnen maken van werkvergunningen voor arbeidsmigranten. Vooropgesteld geldt dat in Nederland in de regel een werkvergunning nodig is voor mensen die vanuit buiten de EU/EER of Zwitserland worden aangetrokken. Hierin zijn twee soorten: de tewerkstellingsvergunning (TWV) en de gecombineerde vergunning voor verblijf en arbeid (GVVA). Welke werkvergunning een werkgever nodig heeft verschilt per situatie, bijvoorbeeld afhankelijk van de duur van het verblijf en de werkzaamheden.[5] Er zijn ook uitzonderingen op de vergunningplicht, zoals topsporters, musici of artiesten. Vaak gelden voor deze groepen werknemers wel andere voorwaarden.[6]

4. *Kan de minister in haar reactie tevens de inzichten uit het onlangs verschenen onderzoek Skilled labour mobility in the EU: pathways, challenges, and strategies for attraction and retention van het Europees Parlement betrekken?*

Het kabinet is verheugd dat het Europees Parlement aandacht vraagt voor het in Europees verband verduidelijken van de regels voor detachering van derdelanders. Dit is in lijn is met de inzet van het kabinet in Europees verband, naast de nationale maatregelen om onrechtmatige detachering van derdelanders tegen te gaan. Gelijktijdig met deze brief wordt de Tweede Kamer in een brief geïnformeerd over de inzet van het kabinet op dit onderwerp.

[5] Werkvergunning voor Nederland | UWV.
[6] Wanneer geen werkvergunning nodig in Nederland | UWV.